

اسلامی حقو اساسات

مخکی له اسلامه د عربو ژوند

مخکی له اسلامه په خپل مینخی جگړو بوخت وه نو عبدالله دخپلو باطل خدایانو ته به یې ځاوری نظر کول

بحیره : هغه ځاوری چی شیدی به یې د بوتانو په نامه نظر کیدلی

سایبه : هغه ځاوری چی دی به خپله د بوتانو په نامه نظر کیدلی

وصیله : هغه چی چیچان به یې نظر کیدلی

حام : هغه چی اوبسانی به یې بلار به کرلی بیا به نظر کیدلی

مخکی له اسلام څو ډوله خلک و شتون درلودی

ابراهمن : هغه خلک چی دینی دعوت به یې کوی

چتری : هغه خلک دفاع یا حفاظت به یې کوی

ویش : هغه خلک چی اقتصادی چاری به یې پر مخ وړلی

ستودر : هغه خلک چی خادمان به وه

دواده ډولونه یا نسل نیونه

۱: ابراهمی نکاح هغه چی دمهر په بدل کی به یې شتون درلودی

۲: داستقضا نکاح یا نسل نیونه هغه چی دبل شخص څخه به یې نسل نیوی

۳: یو بڼخی به د لسو نفر سر نکاح کوله بیا به یې ټوله نفر راوغوشتل چی فلانکی ماشوم روزنه په تا پوری اړه لری او دی کی به یو سرغرونه هم نه کوله

۴: یو شخی به له څو کسانو سر نکاح کوله کله چی کوچنی به پیداسو نو بیا به یې څیره شناس راوغوشتی کوچنی چی به دچاته سوی وه هغه ته به یې وردغاری کی چی دی ته به یې رندی یا فاحشه وبل

کورنی حقوق

عربو مخکی له اسلامه ځنی حقوق درلودل

۱: نکاح عادی : هغه چی اسلام یو څه تغیر پکښی راوستی نور یی تاعد یا قبول کړی

۲: دشغار نکاح دا هغه نکاح ته وبل کیږی چی پرته له مهر ټاکلو څخه به یې شخه ور په نکاح کوله اسلام دا نکاح باطل اعلان کړه

۳: دمقت نکاح دا نکاح عبارت له هغه نکاح څخه وه چی کله چی به پلار مړ سو نو زوی به یې دخپلی میری سر نکاح کول

عربو به له گڼو يا زياتو شخو سر نکاح کول اما اسلام دا اندازی رايټه کړ وځلورو ته

په نکاح کی ددو خویندو یو ځای والی

ځنی خلگو دوی خوندي په یواری نکاح کولی داباطل اعلان کړه

بل عربو به محارمو سر نکاح کوله چی اسلام دا باطل اعلان کړه لکه خور مور امه خاله

مهر

عربو چی به دلور یا حور مهر واخیستی نو هغه به یی خپله خوری

دواده انحلا

طلاق : په لغات کی بندیز او قید ته وایی په اصطلاح کی دهغه بندبر لیری کولو ته وایی چی دصحی نکاح په مقابل کی رامینخته سی

مخکی له اسلام به عربو دا دود درلودی چی یو نفر به هر څو واری خپل میرمن طلاقه کړه هغوند واری به یی بیرته نکاح ورسر تړلاسوی اما اسلام دا را لند کړه یا هم حد یی ورته وټاکي چی تر درو پوری دی

خلع : په لغات کی دپری یا قطع په معنا ده هغه چی میرمنه به خاوند ته مال ورکوی چی دوند مال درکوم ماته طلاق راکړه نو چی به خاوند کله یی پیسی واخستلی نو طلاق به یی واقع سو اسلام دا تایید کړه

ایلا : په لغات کی دلوری او قسم په معنای په اصطلاح کی خاوند دی قسم و خوری چی دخپل میرمن سر نه همبستر کړی چی مده یی یو یا دو کاله وه چی خو اسلام دا تایید کړه اما مده یی څلور میاشت ورته وټاکله یعنی که به په دی څلور میاشتو کی نسو همبستر نو طلاق به واقع سو

رجعی طلاق:

که یی عد نه یی پوره سوی نو بیرته یی رجعو وکړه نکاح ثابت کیږی

بایعن طلاق

هغه طلاق دی چی بیرته رجعو سر کوی باید نکاح وکړی او باید نوی مهر وټاکل سی

اغلاض یا ثلاثه طلاق هغه چی میرمن به یی یواری دبل چا سره همبستر کیږی بیا به یی هغه طلاق وی بیا کولایب سی د سرنوی نکاح وکړی دده سر

ظهار

طلاق نه پکشی واقع کیږی اما کفار ه پکښی سته ظهار دمعنی چی خاوند خپلی میرمن ته وواپی چی ته داسی یی پر ما لکه خور او مور کفاری یی یابه ۶۰ روژی نیسی یا به مریی ازدوی یا به ۶۰ مسکنانوته ږودی ورکوی

عدت یا عده عبارت له هغه مودی څخه دی چی شخه هغه زوجیت د اړیکې دمیځه تلو څخه وروسته به حتمن تیروی که دا موده تیر نسی نو شخه نسی کولای دبل چا سر نکاح وتیری که یی خاوند مړ سو نو ۴ میاشتی او ۱۰ ورځی به تیروی

او که طلاق ورکی نو دری حیض دی

وصیت : مری خپل بیان کوی مخکی له مرگه خوباید دا وصیت و غیروارث ته اوسی خو که نور مورثینو په اتفاق تاکید وکی بیا کولایسی چی خپل وارث ته نصیحت وکری

مدنی حقوق

۱: التزامات (شخصی حقوق) : که به دی چاته تاوان ورسوی باید سزا یی ووینی چی اسلام داتاید کره

۲: عقود یا تړون : عقد عبارت دی له مضاربت رهن یا گروی

۳: دشرکت عقد : هغه چی دو نفر دخوا پیسی سرورکول کیری بیایو شرکت جوړوی دی ته د شرکت عقد وایی

۴: مضاربت : هغه چی د یو نفر اوږه دبل داپیسی وی

دسلم عقد : عبارت له هغه عقد یا تړون څخه دی چی یو نفر یو چا ته پیسی ورکوی بیا ورته وویای چی هر وخت دا باغ چی هر وخت وصول وکړه بیا یی ماته راکړه دا وصول ، یعنی د مخکی شتمنی ورکوی

قرض : مخکی له اسلامه ربعی قرض شتون درلودی خو اسلام باطل اعلان کړی او قرض حسنه یی جایز وبولی

قرض حسنه : هغه چی وخت نه یی په کشی کی مثلا دا ورته ونه وویای چی دوند عمر بعد به می پیسی راکوی

دحیازی رهن گروی عقد

مخکی له اسلامه به کله چی دی یو چا ته به یی شی په گروی ورکی که به دی مال ورته کی دهغه شی مالک یا څښتن به بالا هغه و اسلام دا باطل اعلان کړی او داسی ماده یی وضع کړه چی که دی دیوچا څخه شی په گروی ونیو باید استفاده ځنی ونکی نو گروی مشروعیت لری اما ساتنه یی کولایسی

دبیع عقد : مخکی له اسلامه عربانو داقانون درلودی چی یو نفر به شی خرڅوی دا دری قاعد به یی پور مخ ورلی

اول ملایسه چی یو شی به دی لمس کړی نو بایع به واقع سوله

منابذه بیعه : هغه بیعه چی که به دی پورکم شی ډبری وموشتل بایع به واقع سول د خرڅونکی

حصاه بیعه : هغه چی اخستونکی به کله چی ډبری پر یو شی وموشتل نو بایع به واقع سوله

نوت : که به دواړو د جنس درانیولو او خرڅولو شوق درلودی نو هغه به دا دری ډوله بایع کوله خو اسلام دا رد یا ناجایز اعلان کړه

Download from: aghalibrary.com